

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 16/39895-7
Saksbehandler: Karin Stubberud Stey
Dato: 07.06.2017

Høring - NOU 2016:24 - Ny straffeprosesslov

Helsedirektoratet viser til brev 5. desember 2016 hvor NOU 2016: 24 Ny Straffeprosesslov ble sendt på høring. Det vises også til e-post 6. juni 2017 fra Tage Henningsen i Justis- og beredskapsdepartementet hvor vi fikk innvilget fristutsettelse til 8. juni 2017.

Straffeprosessutvalget ble oppnevnt ved kgl. res. 20. juni 2014 for å foreta en bred vurdering av lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) og i samsvar med sine vurderinger legge frem forslag til en ny alminnelig lov om behandling av straffesaker.

Helsedirektoratet har kun sett på forslag som er særskilt aktuelt for helsetjenesten og har følgende merknader:

Bevisforbud i kapittel 13.3

Det er viktig å få fram sannheten, men utvalget finner det klart at prinsippet om fri bevisføring må tåle visse begrensinger i form av bevisforbud, og at den interesseavveiningen gjeldende rett er uttrykk for, langt på vei bør videreføres. Utvalget viser bl.a. til at forbudet mot bruk av bevis som omfattes av helsepersonellens taushetsplikt etter straffeloven § 119, kan begrunnes ut fra ønsker om å verne den enkelte pasienten mot spredning av personsensitive opplysninger fremkommet under konsultasjon. Videre kan det begrunnes i hensynet til det alminnelige vern av betroelser og tillitsforholdet mellom lege og pasient, som har vært en sentral del av profesjonsetikken fra den ble nedfelt i den Hippokratiske ed. Konfidensialitet om betroelser er en viktig forutsetning for helsetjenestens evne til å yte tilfredsstillende behandling og slik fylle sin samfunnsrolle, og Helsedirektoratet slutter seg til forslaget om bevisforbud. Forbudet mot bruk av bevis som omfattes av helsepersonells taushetsplikt er viktig for å ivareta tillitsforholdet mellom pasient og lege eller annet helsepersonell. Dette tillitsforholdet er avgjørende for at helsetjenesten skal kunne yte forsvarlig helsehjelp.

Helsedirektoratet er enige i de språklige endringene/presiseringene som foreslås i forhold til gjeldende straffeprosesslov § 119, og at bevisreglene reguleres i et eget kapittel og derved får et tydeligere uttrykk i lovverket. Etter vår oppfatning fremstår de foreslåtte endringene som velbegrunnede.

Bevisforbudet i gjeldende straffeprosesslov § 119 knyttet til leger, psykologer, apotekere, jordmødre, sykepleiere foreslås utvidet til å omfatte alt helsepersonell som nevnt i helsepersonelloven § 48. En slik utvidelse vil være et viktig bidrag til å styrke tillitsforholdet mellom

Helsedirektoratet

Avdeling bioteknologi og helserett

Karin Stubberud Stey, tlf.: +4724163543

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050

Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

pasient og helsepersonell, bidra til å sikre at pasienter oppsøker helsetjenesten ved behov og sikre at pasienter får god helsehjelp uavhengig av hvilke omstendigheter de befinner seg i. De foreslåtte endringene er etter vår oppfatning i tråd med rettsutviklingen på området, dagens ulike regulering av bevisplikten for ulike helsepersonellgrupper synes ikke å være velbegrunnet.

I någjeldende straffeprosesslov § 119 brukes uttrykket «*betrodd dem i deres stilling*». Dette foreslås endret til «*fortrolig kommunikasjon*» i utkast til ny straffeprosesslov § 8-3. Direktoratet er enig i at «fortrolig kommunikasjon» er et bedre og mer utfyllende uttrykk. Det tydeliggjør at det ikke bare er informasjonen fra den som betror seg som er vernet, men alt det som fremgår av den fortrolige samtalen.

I utkast til § 8-3 første ledd foreslås det å presisere at bevisforbudet også gjelder for «materiale som står i nær sammenheng med den fortrolige kommunikasjonen.» Det innebærer de opplysningene en lege innhenter for å gi tilfredsstillende behandling også vil være omfattet. Helsedirektoratet støtter at rekkevidden av bevisforbudet blir tatt inn i loven slik at det blir tydeligere at også denne typen opplysninger har vern.

I utkast til ny § 8-6 foreslås det en del unntak fra bevisforbud og det vises blant annet til § 8-3 andre ledd. I utkast til ny § 8-3 andre ledd bokstav a fremgår det at det gjelder bevisforbud for opplysninger som er underlagt lovbestemt taushetsplikt for noen i arbeid eller tjeneste for et forvaltningsorgan. Dette er gjerne såkalt forvaltningsmessig taushetsplikt. I den forbindelse gjør vi oppmerksom på helseregisterloven § 17, som trådte i kraft 1. januar 2015, som sier at «*enhver som behandler helseopplysninger etter denne loven, har taushetsplikt etter helsepersonelloven §§ 21 flg. Andre som får adgang eller kjennskap til helseopplysninger fra helseregistre, har samme taushetsplikt.*» Det innebærer at den som behandler helseopplysninger i arbeid eller tjeneste for forvaltningsorganer nå alene har taushetsplikt etter helsepersonelloven § 21. Dette vil for eksempel gjelde for forskere, statistikere og merkantilt personell sin behandling av helseopplysninger. Den tidligere helseregisterloven fra 2001 inneholdt også en henvisning til forvaltningslovens taushetspliktsregler, men denne ble ikke videreført i ny lov. Unntak fra bevisforbud for taushetsbelagte helseopplysninger etter helsepersonelloven kan kun skje ved samtykke fra den som har krav på hemmelighold og forvaltningsorganer kan ikke gi fritak fra slik taushetsplikt. Direktoratet er usikre på om utvalget har vurdert dette i utkastet til ny § 8-6.

Helsedirektoratet erfarer at reglene om bevisforbud er vanskelig tilgjengelig, både blant helsepersonell, advokater og hos påtalemyndigheten. Det er positivt at utvalget foreslår å samle reglene om bevisforbud i eget kapittel og at helsepersonell reguleres likt. Det er likevel grunn til å se på om ordlyden i lovteksten med merknader kan forenkles ytterligere i dette kapitlet.

Sakkyndige kapittel 13.6.

Utvalget foreslår en skjerping og tydeliggjøring av dagens regelverk i forhold til habilitet/upartiskhet for å sikre kvaliteten på uttalelser til rettsoppnevnte sakkyndige. Videre foreslår utvalget en skjerping av utforming av mandat for sakkyndiges arbeid. Vi vurderer denne tydeliggjøringen som hensiktsmessig og støtter disse forslagene.

Vennlig hilsen

Johan Georg Røstad Torgersen e.f.
direktør

Gunhild J. Røstadsand
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk